

ПУНКТУАЦИОННА НОРМА

1. Пунктуационната норма се свързва:

- А) със синтактичния принцип
- Б) с традиционния принцип
- В) с разграничаването на видовете реч
- Г) със строежа на изреченията
- Д) със смисловите оттенъци на думите
- Е) с паузите при говорене
- Ж) с писането на препинателни знаци
- З) с полуслятото писане на думите

2. Кои твърдения за пунктуационните знаци са НЕВЕРНИ?

- А) Знаци за край на изречението са: точка, въпросителен знак, двоеточие, удивителен знак.
- Б) Знаци вътре в изречението са: запетая, точка и запетая, тире, скоби, двоеточие, кавички.
- В) Запетая, двоеточие, тире се използват за отделяне на части на изречението.
- Г) Уточняваща или допълваща информация се отделя от основната чрез кавички.
- Д) Точка и запетая е знак за отделяне на относително самостоятелни цялости.
- Е) Въпросителен знак и многоточие може да се употребяват и вътре в изречението.
- Ж) Скобите и кавичките са двойни знаци и се приемат за два знака.
- З) Със знаците удивителен и кавички се означава, че изказването е незавършено.

3. Промяната в пунктуацията на кое изречение ще доведе до промяна в смисъла му?

- А) Да сме решителни, е необходимо в критични ситуации.
- Б) Знам, че си чакал много, но не си дочакал финала...
- В) Разбирам, че вече няма смисъл – да тръгваме!
- Г) Тя обаче е пропуснала да ги уведоми за случая.

4. Препишете изреченията, като отстраните пунктуационните грешки и срещу всеки пример запишете вида на изречението.

А. Колебаели се, дали да вървят още, или да се връщат обратно.

Б. Цветята, тревите, птиците, сякаш го приветствали и му давали надежда.

В. Очевидно, те започнали вече да разбират нещата по-добре.

Г. Мисълта да намери решение за проблема не го напускала и за миг.

5. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) След училище се видях с Ина, момичето от стария ми клас, което сега учи в друга гимназия.
- Б) В ясна, безлунна нощ, далеч от светлините на града, човек може да види около 2500 звезди.
- В) Лек, приятен бриз с малки облачета ме посрещна първия ден на дългоочакваната почивка.
- Г) След ироничния им коментар тя се зачуди дали имат предвид нея, или приятеля ѝ.

6. Открийте допуснатите пунктуационни грешки при употребата на обособени части. Напишете правилно текста.

Всички, поназнайващи нещо от литературното минало на града имат възможност да добогатят представите си за духовната му история чрез разходка из местата свързани с видни личности и събития в литературния живот.

Пътешествайки из града по няколко литературни маршрута ще преживеете едно по-нестандартно докосване до литературния живот. Участниците в разходките ръководени от подготвени водачи ще видят паметници и места свързани с литературната история и с настоящето, ще общуват със специалисти, писатели, актьори, художници.

7. При кои вметнати думи и изрази, отбелязани с цифри, употребата на запетая е излишна?

Естествено, (1) тя пак дойде с новите си проекти, които, между другото, (2) бяха доста трудни за изпълнение и за които очевидно, (3) щеше да разчита на нашата подкрепа. Понеже знам каква полза бихме имали от тях и, (4) разбира се, (5) ѝ се доверявам, и този път ще ѝ удара едно рамо.

- А) 1 и 5 Б) 3 и 4 В) 3, 4 и 5 Г) 2 и 4

8. На кои места, отбелязани с цифри, трябва да има запетая?

Скъпи (1) деца (2) вие ли сте оставили за мен този букет (3) с току-що набрани (4) полски макове?

- А) 1 и 2 Б) 2 и 4 В) 3 Г) 2

9. В кое от следващите изречения има грешка при употребата на тире или двоеточие?

- А) Не знаех как да постъпя този път: бях напълно обърквана и притеснена.
Б) Как да спасим планетата от замърсяване – ето задачата, която не търпи отлагане.
В) Той ѝ каза – „След телефонния разговор с вашите виждам, че си много окуражена“.
Г) В двора ѝ имаше всякакви цветя: рози, далии, каскадни теменужки, петунии, мушката.

10. Открийте и посочете номерата на изреченията, съответстващи на посочените характеристики.

Цветята цъфтят и ухаят или обратното – вехнат и чезнат. (1) По цветята вкъщи може да се направят много изводи за начина ви на живот. (2) Може би затова мнозина твърдят, че са способни да уморят всяко цвете. (3) Други пък си говорят с теменужките, което може да е повлияно преди всичко от желанието да слушат собствения си глас. (4) В древността хората им приписвали магически свойства и всяко растение имало свое предназначение: някои цветя трябвало да носят богатство, други – да неутрализират конфликтите, като укрепват мира, трети помагали в любовта, а някои служели като защита срещу нечисти сили. (5) Ако нещо в семейния ви живот куца, може би причината е в камелията, която се смята за цвете на самотата. (6) Но пък точно тя се препоръчва, от друга страна, на срамежливите и стеснителните, които щели да се избавят от комплексите благодарение на нейното присъствие. (7) За китайската роза пък се смята, че е като магнит за представителите на противоположния пол. (8) Казват, че азалията помагала и при семейните спорове. (9) В разгара на спора кой да изхвърли боклука, мушнетте саксията между вас и съпруга ви и той ще се затича към контейнера без повече разправи. (10)

Из интернет

- А. Сложно смесено изречение, в което има запетая след подчиненото изречение – _____
Б. Сложно съчинено изречение, в което е употребено тире или двоеточие – _____
В. Изречение, в което има запетая при вметнат израз – _____
Г. Сложно съставно изречение, съставено от три прости изречения, в което са употребени запетая – _____

11. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Попитай Нина или Роси, или потърси сама информация в интернет.
Б) Денонощно бдеше над него и си тръгна чак, когато видя, че е вън от опасност.
В) Жената взе книгата, разтвори я, разлисти страниците и започна да търси нещо определено.
Г) Всеки от нас, пишейки есе се е замислял за изразите, звучащи като клишета.

12. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка?

- А) Бях изненадан тъкмо когато мислех, че са забравили за рождения ми ден.
- Б) Книгата, с красива корица в червено, черно и сиво привлече погледа ѝ веднага.
- В) Освен спомена за родния град все още носех и носталгия по хората от моето детство.
- Г) Избора на новото училище очевидно искаше да направи съвсем сама.

13. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Първите ѝ впечатления от учениците както и предполагах, бяха възторжени.
- Б) Той тихо ѝ каза, че ще я чака навън и веднага излезе извън къщата.
- В) Той е почистил междублоковото пространство не за да ни впечатли, а заради децата си.
- Г) При условие, че се готвих усилено, очакванията ми са да се справя отлично.

14. Какъв е пропуснатият пунктуационен знак в края на изречението?

Питах ги кой е разхвърлял така безобразно цялата стая

А) точка	Б) въпросителен знак
В) удивителен знак	Г) удивителен и въпросителен знак

15. В текста са пропуснати 5 препинателни знака. Препишете текста, като поставите пропуснатите знаци.

Маркузе⁵ твърди Съвременното индустриално общество е по същността си ирационално, въпреки че неговите претенции са че в основата му лежи един изключително рационален порядък. Механизацията увеличава потенциала на свободата колкото повече индивидът е отстранен от необходимия труд, толкова по-малко е принуден да обитава царството на необходимостта. Маркузе предвижда неразбирането на тази концепция и затова я изяснява чрез персонажите на Орфей и Нарцис символизиращи ценности като радостта, удовлетворението, живота в хармония с природата.

16*. Като приложите непунктуационните функции на препинателните знаци, напишете кратък текст, в който да използвате:

- точка при съкращаване на думи и изрази;
- точка при означаване на дати, записани с цифри;
- тире за графично отделяне на репликите в диалог;
- тире за означаване на приблизителност (например: вторник – сряда).

*Задача 16 е допълнителна задача към всеки тест. Тя е бонус задача за тези, които са се справили по-бързо с другите задачи. ТЯ НЕ ОТНЕМА ТОЧКИ, АКО НЕ Е РЕШЕНА, НО МОЖЕ ДА ДОБАВИ ТОЧКИ КЪМ РЕЗУЛТАТА.

⁵ Херберт Маркузе (1898 – 1979) е германски философ и социолог.

1	А, В, Г, Ж	4 т.
2	А, Г, Ж, З	4 т.
3	В – Разбирам, че вече няма смисъл да тръгваме.	1 т.
4	А. Колебаели се дали да вървят още, или да се връщат обратно. – сложно смесено изречение Б. Цветята, тревите, птиците сякаш го приветствали и му давали надежда. – сложно съчинено изречение В. Очевидно те започнали вече да разбират нещата по-добре. – просто изречение Г. Мисълта да намери решение за проблема, не го напускала и за миг. – сложно съставно изречение	8 т.
5	Б	1 т.
6	Всички, поназнайващи нещо от литературното минало на града, имат възможност да дообогатят представите си за духовната му история чрез разходка из местата, свързани с видни личности и събития в литературния живот. Пътешествайки из града по няколко литературни маршрута, ще преживеете едно по-нестандартно докосване до литературния живот. Участниците в разходките, ръководени от подготвени водачи, ще видят паметници и места, свързани с литературната история и с настоящето, ще общуват със специалисти, писатели, актьори, художници.	6 т.
7	Б	1 т.
8	Г	1 т.
9	В	1 т.
10	А. 10 Б. 1 В. 7 Г. Едно от: 3, 4, 6	4 т.
11	В	1 т.
12	Б	1 т.
13	В	1 т.
14	А	1 т.
15	Маркузе твърди: „Съвременното индустриално общество е по същността си ирационално, въпреки че неговите претенции са, че в основата му лежи един изключително рационален порядък. Механизацията увеличава потенциала на свободата –/; колкото повече индивидът е отстранен от необходимия труд, толкова по-малко е принуден да обитава царството на необходимостта“. Маркузе предвижда неразбирането на тази концепция и затова я изяснява чрез персонажите на Орфей и Нарцис, символизиращи ценности като радостта, удовлетворението, живота в хармония с природата.	5 т.
	Общо	40 т.
16	Текст	4 т.